

Vuile was?

Wat gebeurt er als iemand die je lief is plotseling getroffen wordt door een psychiatrische ziekte? Maak het mee met de prachtige en aangrijpende voorstelling ‘Hou me los’ en documentaire ‘Vuile was?’ van Nynka Delcour! Het bijbehorende lesmateriaal maakt deze beleving compleet. De boodschap is duidelijk: het taboe moet worden doorbroken en dit is alleen mogelijk door kennis en gevoelens te delen. Het gehele pakket is een aanrader voor iedereen en een must voor de hulpverlening (in opleiding). Ik geef het 5 sterren!

Dr. Wiepke Cahn, psychiater Hersencentrum UMC Utrecht

Bij de zorg voor mensen met een psychiatrische aandoening, spelen familie of andere naasten een belangrijke rol. Zij voorzien de patiënt van hulp en uit onderzoek blijkt dat de houding van naasten rechtstreeks invloed heeft op de ziekte van de patiënt. Ondersteuning van naasten leidt tot een betere prognose voor de patiënt. Daarbij moet niet uit het oog verloren worden dat mantelzorgers van mensen in de GGz zwaar belast worden, zwaarder dan alle mantelzorgers. Een hulpverlener die werkt volgens de laatste inzichten, zal aansturen op een behandeling waarin naasten meedenken en meewerken in de zorg, de ‘triade’. Maar in de praktijk valt dat soms nog niet mee. Dit pakket kan daar aan bijdragen.

Totaal pakket

Het pakket bestaat uit 3 delen, [de voorstelling *Hou me los*](#), de documentaire *Vuile was?* en het begeleidend materiaal.

De voorstelling is het verhaal van theatermaker Nynka Delcour, over haar ervaring als zus van een broer met schizofrenie. De documentaire *Vuile was?* geeft een breder perspectief en laat veel andere mensen aan het woord: andere familie, cliënten met verschillende ziektebeelden, lotgenoten en hulpverleners. Samen bieden *Hou me los* en *Vuile was?* een compleet beeld van de invloed van een psychische ziekte op de omgeving/familie, en van de familie op het herstelproces van een ziekte. Het begeleidend lesmateriaal creëert een groter bewustzijn en biedt handvatten om de samenwerking binnen de triade te verbeteren.

Het totale pakket bestaat uit de volgende onderdelen:

1. De razendsnelle (voor)oordelenquiz
2. Het zien van de voorstelling *hou me los*
3. Het gezamenlijk nabespreken van de voorstelling, met gelegenheid tot vragen aan de maker
4. Het samen bespreken van een casus
5. De (voor)oordelenquiz met een vernieuwde blik
6. Het bekijken van de documentaire *Vuile was?*
7. Het gezamenlijk nabespreken van de documentaire
8. In kleinere groepjes praten over de thema's met behulp van vragenkaartjes
9. De (voor)oordelenquiz – met nóg hernieuwbare blik!
10. Een afsluitend woordweb maken over ‘wat helpt’

We adviseren dit lestraject over 2 dagdelen te verspreiden.

Deze ‘Vuile was’ moet buiten. Zodat hulpverleners snappen dat het inschakelen (en ondersteunen) van familie beter is voor de patiënt en dus voor hen!

Annemiek de Kruif, Ypsilon

De voorstelling ‘Hou me los’ RAAKT naastbetrokkenen, theater komt zo direct binnen! De documentaire ‘Vuile was?’ zal hulpverleners een kijkje geven in de ziel van naastbetrokkenen, het zou verplichte kost moeten zijn voor alle hulpverleners in opleiding en bij bijscholingsbijeenkomsten!

Wies van den Nieuwendijk, bestuur Ypsilon

“Ik had me nooit gerealiseerd dat het zoveel impact heeft” – student SPH

“Naastbetrokkenen zijn niet alleen maar van betekenis voor het welzijn en herstelproces van de cliënt of patiënt, maar ze hebben ook heel veel kennis. Heel specifieke kennis, waarover alleen zij kunnen beschikken en waarmee hulpverleners en behandelaars hun voordeel mee kunnen doen. Om mee te nemen in herstelplannen en gesprekken met hun cliënten. En die uiteindelijk weer ten goede komen aan de mensen om wie het gaat. Dit was voor mij de belangrijkste boodschap”. [verder lezen](#)

Toepassing

Dit materiaal is bedoeld voor de zogeheten ‘triade’: Hulpverleners, Familie, Cliënt.

Bij de opdrachten staan tips en indicaties, maar elke groep is natuurlijk anders qua samenstelling. We gaan ervan uit dat de docent of begeleider het beste kan inschatten welke vragen en opdrachten voor zijn of haar groep geschikt zijn.

Hulpverleners (in opleiding) zijn vaak al bekend met de methodiek. De familie betrekken bij het hersteltraject van de cliënt staat tegenwoordig in de richtlijnen, maar in de praktijk valt dat soms nog niet mee. Dit materiaal biedt ondersteuning ter voorbereiding van die praktijk, of bijscholing voor hulpverleners die al in de praktijk werken. De rol van de familie krijgt aandacht en wordt bespreekbaar gemaakt. Voor hulpverleners hebben we extra tips en links met theoretische verdieping.

Voor lotgenoten en familie creëert dit materiaal meer openheid over hun rol. We bieden handvatten voor aandacht en bespreekbaarheid. Het is een ingang voor verdere gesprekken, gedachten en emoties over lastige onderwerpen als levende rouw, grenzen aangeven of erfelijkheid. Daarnaast wordt er nagedacht over wat er kan helpen, of wat je kan doen als familie of lotgenoot, niet alleen voor je familielid, maar ook voor jezelf.

Ook voor cliënten en cliëntengroepen biedt dit materiaal de openheid om het over de rol van de familie te hebben. Of het nu gaat om zaken als hulp of steun vragen van familie, erfelijkheid, je grenzen aangeven of het meer algemene contact met je familie: dit materiaal geeft handvatten om erover te praten.

Makers

Dit lesmateriaal is ontwikkeld door Rosa Schogt (specialist theater educatie) met medewerking van Nynka Delcour, Kim Venema, Elisa Passavanti, Jolanda Seinen, Wies van den Nieuwendijk (Ypsilon), Annemiek de Kruif (Ypsilon), Wiepke Cahn (psychiater UMCU/opleider), Suus van den Akker en Ellen Spanjers. ©Rosa Schogt 2016